

استقرار نظام جامع

ثبتهای آماری ایران

پیشرفت چشمگیر دانش و فناوری، پیچیده‌تر شدن جوامع و فرایند جهانی شدن از یک سو و رشد روزافزون نیازهای آماری کاربران به آمارهای رسمی با کیفیت، ارزان و به‌هنگام از سویی دیگر، سازمان‌های ملی آمار را در سال‌های اخیر با چالش‌های زیادی روبه‌رو کرده است. به موازات این چالش‌ها، محدودیت‌های بودجه‌ای و همچنین پدیدار شدن منابع متعدد داده‌ای، ضرورت بازنگری در نظام‌ها و فرایندهای تهیه و انتشار محصولات آماری را متناسب با شرایط جدید فراهم کرد. مرکز آمار ایران نیز به دنبال تغییرات به وجود آمده در عرصه‌های بین‌المللی در خصوص حرکت به سوی مدرن‌سازی نظام آماری، از سالیان گذشته فعالیت‌هایی را آغاز نموده است که از جمله آنها استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران (ایران استارز) است و اقدامات انجام شده در این خصوص در سال ۱۴۰۱ به شرح ذیل می‌باشد.

استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران

پس از تصویب کلیات طرح نظام جامع ثبت‌های آماری ایران و احکام مرتبط با آن در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ شورای عالی آمار، فازهای اجرایی طرح در مرکز آمار ایران به شرح زیر تهیه و ابلاغ شد:

- فاز اول: مطالعه، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی؛
- فاز دوم: جمع‌آوری ثبت‌های اداری مورد نیاز؛
- فاز سوم: ایجاد نظام جامع ثبت‌های آماری ایران و
- فاز چهارم: تولید و انتشار آمارهای ثبتی مبنا و به‌روزرسانی سیستم.

به منظور پیاده‌سازی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران مطابق با فازهای فوق و تشکیل منظم جلساتی برای ایجاد هماهنگی، راهبری و ارائه راهکارهای فنی به دفاتر و دستگاه‌های مرتبط با طرح، ستاد، شورای راهبری و کمیته کارشناسی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران در سطح مرکز آمار ایران تشکیل شد.

همچنین برای اجرای طرح، کمیته‌های زیر متناظر با چهار ثبت پایه با مشارکت دستگاه‌های اجرایی مرتبط تشکیل شده است.

- کمیته ثبت جمعیت: محوریت این کمیته بر عهده دفتر جمعیت نیروی کار و سرشماری است.
- کمیته ثبت فعالیت: محوریت این کمیته بر عهده دفتر جمعیت نیروی کار و سرشماری است.
- کمیته ثبت کسب و کار: محوریت این کمیته بر عهده دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات است.
- کمیته ثبت املاک و مستغلات: محوریت این کمیته بر عهده دفتر صنعت، معدن و زیربنایی است.

براساس برنامه‌های پیش‌بینی شده برای استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، فعالیت‌های کمیته‌های چهارگانه در سال ۱۴۰۱ ادامه داشت. بر این اساس خلاصه گزارش عملکرد این کمیته‌ها به شرح زیر است:

کمیته ثبت جمعیت

- برگزاری جلسات کمیته طراحی و روش‌شناسی و کارگروه آزمایش سرشماری ۱۴۰۱؛

- برگزاری جلسات با دستگاه‌های مرتبط با ثبت جمعیت شامل ثبت احوال و شرکت ملی پست، اداره اتباع برای آزمایش سرشماری ثبتی مبنای ۱۴۰۱ و

- ارائه گزارش بررسی آدرس‌های آماری برای تطبیق اطلاعات مکانی ثبت احوال بر اساس جمعیت‌های محدوده‌های آزمایش در ثبت احوال.

کمیته ثبت فعالیت

- برگزاری جلسه با دستگاه‌های مرتبط با ثبت فعالیت شامل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی.

کمیته ثبت املاک و مستغلات

- دریافت اطلاعات کدپستی شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران؛
- دریافت اطلاعات پایان کار شهرداری تهران؛
- اتصال آخرین ژئوکدهای پستی به بلوک‌های آماری؛
- برگزاری و شرکت در جلسات با سازمان‌های متولی داده‌های مکانی؛
- تهیه گزارش تحلیلی از اولویت تهیه نقشه توسط سازمان نقشه‌برداری کشور برای سرشماری ثبتی مبنای؛
- مطالعات تطبیقی در خصوص زیرساخت داده‌های مکانی^۱؛
- دریافت دیتابیس ژئوکدپستی؛
- تهیه گزارش ژئوکدپستی به تفکیک استان و کشور؛
- تبدیل ژئوکدهای پستی به ژئودیتابیس به تفکیک استان؛
- تهیه دستورالعمل نحوه ارسال آخرین نقشه‌های بهنگام استانی در قالب ژئودیتابیس (GeoDataBase)؛
- بررسی سیستم مختصات WGS84 و Web Mercator برای نقاط ژئوکدپستی؛
- تهیه گزارش از درگاه الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و اطلاعات قابل استخراج از سامانه در راستای اهداف سرشماری ثبتی مبنای؛

- بررسی و نظارت بر فایل‌های ژئودیتابیس ارسالی از استان‌ها (۱۵ استان).

- تهیه دستورالعمل رفع مغایرت ژئوکدهای پستی با بلوک‌های آماری؛

- دریافت فایل شهرهای رفع مغایرت شده استان‌ها و بررسی با تصاویر ماهواره‌ای در محیط QGIS؛

- نظارت بر اجرای طرح رفع مغایرت ژئوکدپستی با بلوک‌های آماری برای شهرهای نمونه استان‌ها و

- برگزاری و شرکت در جلسات با سازمان‌های متولی داده‌های مکانی.

¹ Spatial data infrastructure(SDI)

کمیته ثبت کسب و کار

- مکاتبه و پیگیری دریافت ریزداده‌های ثبت کسب و کار از دستگاه‌های اجرایی:
 - سازمان امور مالیاتی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان بیمه سلامت، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان توسعه تجارت ایران، وزارت ورزش و جوانان، ستاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، بیمه مرکزی، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- بررسی و پالایش ریزداده‌های دریافتی از دستگاه‌های اجرایی:
 - بررسی فایل سازمان امور مالیاتی برای استفاده از داده‌های مالی و چارچوبی مؤدیان مالیاتی حقوقی و حقیقی؛
 - بررسی فایل ریزداده‌های شرکت ملی پست؛
 - بررسی فایل ریزداد ه‌های بانک مرکزی؛
 - بررسی فایل ریزداده‌های بیمه مرکزی؛
 - بررسی فایل ریزداده‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و ارائه بازخورد به وزارت مذکور؛
 - بررسی و پالایش بخش از فایل وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و تحویل دفتر پایگاه جهت کدگذاری؛
 - بررسی فایل معاونت‌ها و سازمان‌های تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ارائه بازخورد به وزارت مذکور و
 - بررسی فایل دانشگاه آزاد اسلامی.
- تهیه و بهنگام سازی چارچوب‌های آماری:
 - تهیه و بهنگام سازی، پالایش و تلفیق فایل‌های دریافتی از دستگاه‌های اجرایی به عنوان فایل چارچوبی پایه؛
 - تهیه فهرست چارچوبی طرح جامع بازرگانی و خدمات و
 - تهیه فهرست چارچوبی طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیشتر.

اطلاعات جمعیتی عشایر کوچنده

خانوارهای عشایر کوچنده یکی از تولیدکنندگان اصلی محصولات دامی هستند. از آنجا که سهم قابل توجهی از گوشت قرمز کشور توسط این جامعه تولید می‌شود، داشتن اطلاعات به‌روز و با کیفیت برای سیاستگذاری در امر تولید و واردات و صادرات گوشت قرمز مهم است. به منظور شناسایی خانوارهای عشایر کوچنده و تأمین نیازهای آماری، سه سرشماری در سال‌های ۱۳۶۶، ۱۳۷۷ و ۱۳۸۷ با عنوان سرشماری اجتماعی_ اقتصادی عشایر کوچنده کشور اجرا و نتایج آن منتشر شده است. با تغییر روش جمع‌آوری اطلاعات از سنتی به مدرن، سرشماری عشایر کوچنده نیز دستخوش تغییراتی شد. پس از طراحی سامانه توسط سازمان امور عشایر و ثبت اطلاعات و همچنین اتصال آنها از طریق کد ملی به ۱۴ پایگاه اطلاعاتی دستگاه‌های اجرایی موجود در مرکز آمار ایران، در سال ۱۴۰۰ با استفاده از این سامانه و از طریق ارتباط اطلاعات بین پایگاه‌های اطلاعاتی داده‌های درخواستی سازمان امور عشایر شامل

تاریخ تولد، محل تولد و اطلاعات دانش‌آموزان خانوارهای عشایر کوچنده و ... تهیه و نتایج شهرستانی جمعیت عشایر کوچنده کشور بر حسب محل استقرار بیلاقی و قشلاقی استخراج و نشریه نتایج شهرستانی تهیه شد. در ادامه به‌روزرسانی اطلاعات خانوارهای عشایر کوچنده در سال ۱۴۰۱ و با توجه به مکاتبات انجام شده فی مابین سازمان امور عشایر کشور و مرکز آمار ایران در راستای به‌روزرسانی اطلاعات این خانوارها، اطلاعات به‌روز شده از طرف سازمان امور عشایر کشور به مرکز آمار ایران ارسال و پس از بررسی توسط مرکز آمار ایران، اشکالات موجود در فایل ارسالی به منظور اصلاح به سازمان امور عشایر کشور ارسال شد.

محاسبه شاخص قیمت به روش ثبتي

- محاسبه شاخص‌های قیمت کالاهای صادراتی و وارداتی بر اساس داده‌های ثبتي گمرک ج.ا.ا- در فصل زمستان ۱۳۹۹ و فصول بهار، تابستان و پاییز ۱۴۰۰؛
- در محاسبه شاخص‌های قیمت کالاهای صادراتی و وارداتی از اطلاعات ثبتي گمرک جمهوری اسلامی ایران استفاده می‌شود و اطلاعات دریافتی در جزئی‌ترین سطح ممکن شامل ارزش ریالی، ارزش دلاری، وزن و سایر مشخصات برای کد تعرفه‌های ۸ رقمی طبقه‌بندی نظام هماهنگ توصیف و کدگذاری کالا (HS) کالاهای صادراتی و وارداتی می‌باشند. متوسط قیمت ریالی یک محصول صادراتی (یا وارداتی) از تقسیم ارزش ریالی محصول نمونه صادراتی (وارداتی) بر وزن آن به‌دست می‌آید و فرمول محاسباتی شاخص در هر دو طرح بر اساس شاخص لاسپیرز تعدیل یافته است.
- محاسبه شاخص قیمت املاک مسکونی شهر تهران با استفاده از اطلاعات ثبتي سامانه املاک و مستغلات وزارت صمت؛
- استفاده از اطلاعات ثبتي شرکت توانیر (نیروگاه‌ها) جهت محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده برق بهار، تابستان و پاییز ۱۴۰۰؛
- استفاده از اطلاعات ثبتي وزارت نفت جهت محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت؛
- استفاده از اطلاعات ثبتي جهت محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات؛
- برای تهیه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات، قیمت‌گیری بخشی از اقلام براساس مکاتبات و دریافت اطلاعات از سازمان‌های متولی انجام می‌شود.
- طرح امکان‌سنجی ثبتي‌سازی طرح شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات.
- طرح شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات که گستره متنوعی از فعالیت‌های مربوط به خدمات را پوشش می‌دهد، گردآوری اطلاعات طرح مزبور از منابع مختلف (آمارگیری، آمارهای ثبتي و اقلام بخش شاخص قیمت مصرف‌کننده) موجب عدم یکپارچگی در تهیه و تولید شاخص‌های مزبور می‌شود. بدین منظور طرح امکان‌سنجی ثبتي‌سازی طرح شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات برای کاهش بار پاسخگویی، صرفه‌جویی در منابع و هزینه کمتر نسبت به آمارگیری، این طرح در دست بررسی است.

ایجاد، توسعه و پشتیبانی زیرساخت نظام جامع ثبتهای آماری ایران (ایران استارز)

- مدیریت و پشتیبانی دسترسی‌ها؛
- مدیریت، پشتیبانی و مانیتورینگ خطوط ارتباطی؛
- مدیریت، پشتیبانی و مانیتورینگ روال‌های پشتیبان‌گیری زیرساخت ایران استارز؛

- مدیریت، پشتیبانی و مانیتورینگ زیرساخت فیزیکی و مجازی؛
- مدیریت، توسعه و پشتیبانی فضای ذخیره‌سازی ارائه شده به زیرساخت ایران استارز؛
- مدیریت، توسعه و پشتیبانی تهیه نسخ پشتیبان از اطلاعات ایران استارز؛
- به‌روزرسانی سیستم‌عامل‌ها از لحاظ وصله‌های امنیتی؛
- تحلیل نیازمندی‌های جدید سامانه کدگذاری با توجه به تغییرات در ویرایش چهارم طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی ایران¹؛
- اجرای کدگذاری اتوماتیک برای داده‌های سازمان امور مالیاتی بر اساس ویرایش چهارم طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی ایران؛
- تهیه و تدوین پروژه امن‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی و
- اجرای پروژه امن‌سازی بر روی سرورها و داده‌ها.

¹ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities. Revision 4 (ISIC ver.4)